SRI LANKA

ශ්‍රී ලංකා ගණකාධිකරණ ශිල්පීය ආයතනය

අදියර I විභාගය - 2023 ජුලි

යෝජිත උත්තර

(103) ආර්ථික විද්‍යාව (ECN)

ශ්‍රී ලංකා ගණකාධිකරණ ශිල්පීය ආයතනය
නො. 540, පූජ්‍ය මුරුත්තෙට්ටුවේ ආනන්ද නාහිමි මාවත,
නාරාහේන්පිට, කොළඹ
දුරකථන: 011-2-559 669

මෙය අධ්‍යාපන හා පුහුණු කිරීම් අංශයේ ප්‍රකාශනයකි

ශ්‍රී ලංකා ගණකාධිකරණ ශිල්පීය ආයතනය

අදියර I විභාගය - 2023 ජූලි

(103) ආර්ථික විද්‍යාව

යෝජිත උත්තර

(මුළු ලකුණු 40) **A කොටස**

පළමුවන ප්‍රශ්නය සඳහා යෝජිත උත්තරː

1.1 (3)

1.2 (3)

1.3 (1)

1.4 (2)

1.5 (4)

1.6 (3)

1.7 (4)

1.8 (1)

1.9 (3)

1.10 (2)

1.11 සාර්ව

1.12 වමට

1.13 අසත්‍යයි

1.14 සත්‍යයි

1.15 **ආර්ථික භාණ්ඩවල ලක්ෂණ**

පහත සඳහන් ලක්ෂණ වලින් ඕනෑම දෙකක් සඳහන් කිරීම සම්පූර්ණ ලකුණු සඳහා අවසර දෙනු ඇත.

- සැපයුමේ ,හිඟකමක් දක්නට ලැබීම
- සම්පත් පිරිවැයක් පැවැතීම
- අවස්ථික පිරිවැයක් පැවැතීම
- බොහෝ ආර්ථික භාණ්ඩ වලට මිලක් පැවතීම

- ආර්ථික භාණ්ඩ නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේ ප්‍රතිඵලයක් වේ
- නිශ්චිත හිමිකමක් දක්නට ලැබීම

1.16 කතිපයාධිකාරි වෙළඳපොළක ලක්ෂණ

පහත සඳහන් ලක්ෂණ වලින් ඕනෑම දෙකක් සඳහන් කිරීම සම්පූර්ණ ලකුණු සඳහා අවසර දෙනු ඇත.

- සැපයුම්කරුවන් කිහිපදෙනෙකු පමණක් වෙළඳපොළ තුළ ක්‍රියාත්මක වීම
- ඇතුල්වීමේ/පිටවීමේ බාධක පැවතීම
- කර්මාන්තයේ ආයතන අතර අන්‍යොන්‍ය බැඳීමක් පැවැතීම
- ප්‍රභේදනව වූ හෝ ප්‍රභේදනය නොවූ භාණ්ඩ ආයතන විසින් නිපදවීම
- ආයතනය මුහුණ දෙන ඉල්ලුම් වක්‍රය සාපෙක්ෂ වශයෙන් අනම්‍ය වූ පහළට බෑවුම් වන එකක් වීම

1.17 රටක මුදල් සැපයුමට බලපාන සාධක

පහත සඳහන් කර ඇති සාධක වලින් ඕනෑම දෙකක් සඳහන් කිරීම සම්පූර්ණ ලකුණු සඳහා අවසර දෙනු ඇත.

- බැංකු ක්‍රමය සතු ශුද්ධ දේශීය වත්කම්
- බැංකු ක්‍රමය සතු ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්
- බැංකු ක්‍රමය සතු අනෙකුත් ශුද්ධ වත්කම්

1.18 පටු මුදල් සැපයුම (M_1)

කිසියම් නිශ්චිත අවස්ථාවක දී මහජනතාව සතු ව්‍යවහාර මුදල් හා මහජනයා නමින් වාණිජ බැංකු වල ඇති ඉල්ලුම තැන්පතු වල එකතුව පටු මුදල් ලෙස හැඳින්වේ. මෙයට ගණුදෙනු චේතනාව සඳහා තබාගන්නා මුදල් සහ විනිමය මාධ්‍යයක කාර්යභාරය සපයන මුදල් ඇතුළත් වේ.

$$M_1 = C_p + DD_p$$

M_1 = පටු මුදල් සැපයුම

C_p = මහජනයා සතු ව්‍යාවහාර මුදල්

DD_p = මහජනයා සතු වාණිජ බැංකු වල ඇති ඉල්ලුම් තැන්පතු

පුළුල් මුදල් සැපයුම (M_2)

මෙම නිර්වචනය සඳහා පටු මුදල් සැපයුම තුළ සඳහන් වන සියලුම අයිතම හා වටිනාකම් කාර්යභාර්ය තබා ගැනීමට පහසුකම් සපයන ආරක්ෂණ චේතනාව මත තබා ගන්නා මුදල් මීට ඇතුළත් වේ.

$$M_2 = M_1 + TSD_{CP}$$

M_2 = පුළුල් මුදල් සැපයුම

M1 = පටු මුදල් සැපයුම

TSD_{CP} = මහජනයා සතු වාණිජ බැංකු වල ඇති කාලීන හා ඉතුරුම් තැන්පතු

aat SRI LANKA

1.19 මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතා තීරක

පහත සඳහන් නිර්ණායක දෙකක් සඳහන් කිරීම සම්පූර්ණ ලකුණු සඳහා අවසර දෙනු ඇත

- භාණ්ඩයකට ඇති ආදේශක සංඛ්‍යාව හා ඒවායේ සමීප බව
- නිෂ්පාදිතයේ වර්ගය හෝ ස්වභාවය (එය සුඛෝපභෝගී හෝ අත්‍යවශ්‍ය බව)
- ආදායම් මට්ටම පාරිභෝගිකගේ ආදායමෙන් භාණ්ඩය මිල දී ගැනීමට වැය කරන ප්‍රමාණය
- කාල සීමාව
- දී ඇති නිෂ්පාදිතයක විකල්ප භාවිතයන් ගණන

1.20 පූර්ණ තරගය යටතේ ආයතනයක් විසින් කෙටිකාලයේදී සමතුලිතය සාක්ෂාත් කර ගැනීම

පූර්ණ තරඟකාරී ආයතනයක එහි ආන්තික පිරිවැය (MC) ආන්තික ආදායමට (MR) සමාන වන ස්ථානයේ දී සමතුලිතතාවය ලබා ගනී. එබැවින්, ආයතනයේ MC, MR ට සමාන වන ස්ථානයේ නිපදවන නිමැවුම සමාගමේ ප්‍රශස්ත නිමැවුම වන අතර, මෙය සමාගමේ ලාභය උපරිම කරන නිමැවුම වේ.

(එක් කොටසකට ලකුණු 02, මුළු ලකුණු 40)

aat SRI LANKA

***A* කොටසෙහි අවසානය**

(මුළු ලකුණු 40 යි)

B කොටස

දෙවන ප්‍රශ්නය සඳහා යෝජිත උත්තරඃ

පරිච්ඡේදය 01 - ව්‍යාපාර පරිසරයට අදාළ ආර්ථික සංකල්ප හා ආර්ථික පද්ධති

(a)

වෙළඳපොළ ආර්ථික පද්ධතිය

කුමක් කොපමණ ප්‍රමාණවලින් නිපදවිය යුතු ද ?

නිෂ්පාදනය කළ යුතු දේ යන්නෙන් අදහස් කරන්නේ ඒ භාණ්ඩ හා සේවා සහ ආර්ථිකය නිෂ්පාදනය කළ යුතු එක් එක් ප්‍රමාණයයි. මෙය විවිධ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් අතර විකල්ප භාවිතයන් ඇති හිඟ සම්පත් වෙන්කිරීමේ ගැටලුවකි. මේ ප්‍රශ්නය සෑම සමාජයකටම පොදුය.

භාණ්ඩ හා සේවා සඳහා ඇති ඉල්ලුම මගින් මෙහෙයවනු ලබන මිල යාන්ත්‍රණය මගින් භාණ්ඩ මිල මත පදනම්ව මෙම ගැටළුව විසඳනු ලැබේ. පෞද්ගලික නිෂ්පාදකයා ඉහළ මිලක් සහිත නිෂ්පාදන තෝරාගෙන වැඩි නිෂ්පාදන ප්‍රමාණයක් සහ මිල අඩු නිෂ්පාදන අඩු ප්‍රමාණයක් නිපදවනු ලබයි. ඒ අනුව, වෙළඳපොළ ආර්ථික ක්‍රමය තුළ, ව්‍යවසායන් ලාභදායිත්වය වැඩි භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය සඳහා වැඩි සම්පත් ප්‍රමාණයක් යොමු කරයි.

කෙසේ නිපදවන්නේ ද?

නිෂ්පාදනය කරන්නේ කෙසේද යන්නෙන් අදහස් කරන්නේ සාධක සංයෝජනයේ තේරීම සහ භාණ්ඩයක් සහ සේවාවක් නිෂ්පාදනය කිරීමේදී භාවිතා කළ යුතු විශේෂිත ශිල්ප ක්‍රමයයි. භාණ්ඩයක් හෝ සේවාවක් සාමාන්‍යයෙන් විවිධ සාධක සංයෝජන සහ විවිධ ශිල්පීය ක්‍රම සමඟින් නිෂ්පාදනය කළ හැකි බැවින්, මේවායින් කුමක් භාවිතා කළ යුතුද යන්න ගැටලුවක් පැන නගී. මේ ප්‍රශ්නය සෑම සමාජයකටම පොදුයි.

මිල යාන්ත්‍රණය මගින් සාධක මිල මත පදනම්ව මෙම ගැටළුව විසඳනු ලැබේ. මෙම ප්‍රශ්නය විසඳීමේදී උපරිම ලාභදායිත්වය සහතික කරන අවම පිරිවැයක් සහිත තාක්ෂණය තෝරා ගනු ලැබේ. පෞද්ගලික ව්‍යවසායකයින් ලාභය උපරිම කිරීමට සහ නිෂ්පාදන පිරිවැය අවම කිරීමට මිල අඩු තාක්ෂණය තෝරා ගනී.

කා සඳහා නිපදවන්නේ ද ?

නිෂ්පාදනය කරන්නේ කවුරුන් සඳහාද යන්නෙන් අදහස් කරන්නේ ආර්ථිකයේ සාධක හිමිකරුවන් අතර ජාතික ආදායම බෙදීයාමේ ආකාරයයි. සමාජයේ සෑම පුද්ගලයෙකුටම නිෂ්පාදනය කිරීමට සම්පත් ප්‍රමාණවත් නොවන බැවින් මෙම ගැටලුව සෑම සමාජයකටම පොදුය.

මිල යාන්ත්‍රණය මගින් භාණ්ඩ හා සේවා සඳහා ඇති ඉල්ලුම මත පදනම්ව මෙම ගැටළුව විසඳනු ලැබේ. ආර්ථිකය තුළ නිපදවන භාණ්ඩ හා සේවා සඳහා වන පාරිභෝගික ඉල්ලුම කුටුම්භයකගේ වැයකළ හැකි ආදායම මත තීරණය වේ. පෞද්ගලික ව්‍යවසායකයින් ලාභය උපරිම කර ගැනීම සඳහා ඉහළ ආදායම් ලබන පුද්ගලයින් සඳහා භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය කරයි.

සැලසුම් කළ ආර්ථික පද්ධතිය

කුමක් කොපමණ ප්‍රමාණවලින් නිපදවිය යුතු ද ?

නිෂ්පාදනය කළ යුතු දේ යන්නෙන් අදහස් කරන්නේ ආර්ථිකය නිෂ්පාදනය කළ යුතු භාණ්ඩ හා සේවා සහ එහි එක් එක් ප්‍රමාණයයි. මෙය විවිධ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් අතර විකල්ප භාවිතයන් ඇති හිඟ සම්පත් වෙන්කිරීමේ ගැටලුවකි.

සැලසුම්ගත ආර්ථික ක්‍රමයක් තුළ මෙම ගැටලුව සමාජ අවශ්‍යතා අනුව මධ්‍යගත සැලසුම් අධිකාරියක් මගින් විසඳනු ලැබේ. සමාජ අවශ්‍යතා මත පදනම්ව, කුමන භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය කළ යුතුද සහ කුමන ප්‍රමාණයකින්ද යන්න මධ්‍යගත සැලසුම් මණ්ඩලය මගින් තීරණය කරයි.

කෙසේ නිපදවන්නේ ද ?

නිෂ්පාදනය කරන්නේ කෙසේද යන්නෙන් අදහස් කරන්නේ සාධකවල සංයෝජන සහ භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය කිරීමේදී භාවිතා කරන විශේෂිත ශිල්ප ක්‍රම තෝරා ගැනීමයි. භාණ්ඩයක් හෝ සේවාවක් සාමාන්‍යයෙන් විවිධ සාධක සංයෝජන සහ විවිධ ශිල්පීය ක්‍රම සමඟින් නිපදවිය හැකි බැවින්, කුමන ශිල්ප ක්‍රම/ය භාවිතා කළ යුතුද යන්න පිළිබඳ ගැටලුවක් පැන නගී.

සැලසුම්ගත ආර්ථික ක්‍රමයක් තුළ, සම්පත් පවතින බව සහ නිෂ්පාදනයේ ස්වභාවය මත පදනම්ව මධ්‍යගත සැලසුම් මණ්ඩලය මගින් මෙම ගැටලුව විසඳනු ලැබේ.

උදා - මධ්‍යගත සැලසුම් මණ්ඩලය විසින් ප්‍රාග්ධන සුක්ෂම ශිල්ප ක්‍රමය භාවිතා කරන්නේද නැතහොත් ශ්‍රම සුක්ෂම ශිල්ප ක්‍රමය භාවිතා කරන්නේද යන්න තීරණය කරයි.

කා සඳහා නිපදවන්නේ ද?

නිෂ්පාදනය කරන්නේ කාටද යන්නෙන් අදහස් කරන්නේ ආර්ථිකයේ සාධක හිමිකරුවන් අතර ජාතික ආදායම බෙදාහැරීම තීරණය කිරීමයි.

සැලසුම් සහගත ආර්ථික ක්‍රමයක් තුළ මෙම ගැටලුව විසඳනු ලබන්නේ මධ්‍යම සැලසුම් අධිකාරිය මගිනි. සමාජයේ අවශ්‍යතා සැලකිල්ලට ගනිමින් මෙය විසඳනු ලැබේ. මධ්‍යම සැලසුම් අධිකාරියේ අවසාන අරමුණ වන්නේ ජනතාවගේ පොදු සුබසාධනය උපරිම කිරීමයි.

(ලකුණු 06)

(b) ආර්ථික සම්පතක් ලෙස භූමියේ ලක්ෂණ

- එය ස්වභාවික සාධකයකි
- සංසන්දනාත්මකව, අනම්‍ය සැපයුමක් පවතී
- සංචලනය සම්බන්ධයෙන් සීමාවන්/බාධක පවති
- ඵලදායිතාව වැඩිදියුණු කිරීමේ හැකියාව
- භූමියේ නිෂ්පාදන සාධක හරහා උපයන ආදායම කුලියයි

(ලකුණු 02)

(c) ආර්ථික විද්‍යාව සමාජ විද්‍යාවක් ලෙස සැලකීමට හේතුව

ආර්ථික විද්‍යාව සමාජ විද්‍යාවක් ලෙස සැලකෙන්නේ එය සම්පත් වෙන් කිරීම, නිෂ්පාදනය, පරිභෝජනය සහ ධනය බෙදා හැරීම යන සන්දර්භය තුළ ඇති මානව හැසිරීම් විමර්ශනය කරන බැවිනි. පුද්ගලයන්, ව්‍යාපාර සහ රජයන් සමාජයේ යහපැවැත්මට බලපාන තීරණ ගන්නා ආකාරය එය විමර්ශනය කරයි. ආර්ථික විද්‍යාව අනෙකුත් සමාජ විද්‍යාවන් මෙන්ම ආර්ථික සංසිද්ධි තේරුම් ගැනීමට සහ පැහැදිලි කිරීමට පර්යේෂණ, දත්ත විශ්ලේෂණය සහ ගණිතමය ආකෘති භාවිතා කරයි. ඊට අමතරව, එය (සමාජයට ආර්ථික තීරණවල පුළුල් බලපෑම් විශ්ලේෂණය කිරීමේ එහි කාර්යභාරය අවධාරණය කරමින්) දරිද්‍රතාවය, අසමානතාවය සහ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති වැනි සමාජ ගැටලු විමර්ශනය කරයි,ි.

(ලකුණු 02)

(මුළු ලකුණු 10)

තුන්වන ප්‍රශ්නය සඳහා යෝජිත උත්තරඃ

පරිච්ඡේදය 02 - ඉල්ලුම, සැපයුම, හා සමතුලිතය හා රජය මැදිහත් වන ආකාරය

(i) $Qd = 3300 - 8P$

$Qs = -1500 + 4P$

සමතුලිතයේදී ; $Qd = Qs$

$3300 - 8P = -1500 + 4P$

$4800 = 4P + 8P$

$4800 = 12P$

400 = P

Qd සමීකරණයට ආදේශනය

$Qd = 3300 - 8P$

$= 3300 - (8 \times 400)$

$= 3300 - 3200$

= 100 (ඒකක)

Or

Qs සමීකරණයට ආදේශනය

$Qs = -1500 + 4P$

$= -1500 + (4 \times 400)$

$= -1500 + 1600$

= 100 (ඒකක)

සමතුලිත මිල – රු. 400/-

සමතුලිත ප්‍රමාණය – ඒකක 100 කි

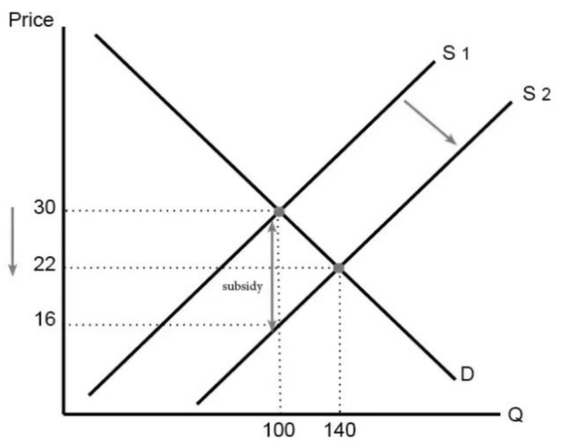

(ලකුණු 03)

(ii) **නිෂ්පාදන අතිරික්තය**

නිෂ්පාදන අතිරික්තය $= \frac{(\text{සමතුලිත මිල - අවම සැපයුම් මිල})}{2}$ **x සමතුලිත ප්‍රමාණය**

$= \frac{(400 - 0) * 100}{2}$

= රු 20,000

(ලකුණු 02)

(b) කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදනයක් මත නිෂ්පාදකයින්ට රජය විසින් ඒකක සහනාධාරයක් ලබා දීමේ ප්‍රතිවිපාක

පාරිභෝගිකයින්ට සහ නිෂ්පාදකයින්ට සහනාධාර ලබා දීම නිදහස් වෙළඳපොලට රජයේ මැදිහත්වීමේ තවත් ක්‍රමයක් ලෙස සැලකිය හැකිය. නිෂ්පාදන පිරිවැය අවම කර නිෂ්පාදනය ඉහළ නැංවීමේ අරමුණින් රජය විසින් නිෂ්පාදකයන්ට ගෙවනු ලබන ගෙවීමක් නිෂ්පාදන සහනාධාරය ලෙස හැඳින්වේ. එබැවින් නිෂ්පාදකයින් විසින් සපයනු ලබන ප්‍රමාණය ඉහළ ය. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, සැපයුම් වක්‍රය දකුණට විතැන් වන අතර එය ඉල්ලුම සහ සැපයුම් බලවේග මත තීරණය වන වෙළඳපොළ සමතුලිතතා තත්ත්වය ද වෙනස් කරයි.

(ලකුණු 05)

(මුළු ලකුණු 10)

හතරවන ප්‍රශ්නය සඳහා යෝජිත උත්තරः

පරිච්ඡේදය 05 - මූල්‍ය පද්ධතිය, මුදල් හා සාමාන්‍ය මිල මට්ටම

(a) ශ්‍රී ලංකාවේ වත්මන් උද්ධමනකාරී තත්ත්වයට හේතු

(පහත සඳහන් ඕනෑම හේතු දෙකක් සඳහන් කිරීමෙන් සම්පූර්ණ ලකුණු ලබා ගත හැක)

- මුදල් අවප්‍රමාණය වීමට තුඩු දෙන දේශපාලන අස්ථාවරත්වය
- ගෝලීය වෙළෙඳපොළේ බොරතෙල් මිල ඉහළ යාම.
- රටේ තත්ත්වය නිසි ලෙස විමර්ශනය නොකර ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති ස්ථාපිත කිරීම.
- USD වලට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකා රුපියල අවප්‍රමාණය වීම (විනිමය අනුපාතිකය අවප්‍රමාණය වීම).
- ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ විදේශ සංචිතවල දැඩි පහත වැටීමක් සිදු වීම
- විදේශ වෙළඳාම නංවාලීම සඳහා උපාය මාර්ග ස්ථාපිත නොකිරීම.

(ලකුණු 02)

(b) ශ්‍රී ලංකාවේ වර්තමාන උද්ධමන තත්ත්වය අඩු කිරීමට පිළියම්

(පහත සඳහන් ඕනෑම පිළියම් දෙකක් පැහැදිලි කිරීමෙන් සම්පූර්ණ ලකුණු ලබා ගත හැක)

1 **වියදම් සීමා කිරීම සඳහා බදු වැඩි කිරීම**

රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය හරහා වියදම් සීමා කිරීමට / කපා හැරීමට බදු වැඩි කළ හැක.

2 **නිෂ්පාදනය වැඩි කිරීමට නිෂ්පාදකයින් දිරිමත් කිරීම**

නිමැවුම වැඩි කිරීම මගින් ඉහළ යන ඉල්ලුම සපුරාලීමට හැකි අතර, හිඟය වළක්වා ගැනීමෙන් මිල

ස්ථාවර කිරීමට උපකාරී වේ.

3 සමස්ථ සැපයුමේ වර්ධනය වේගවත් කිරීම සඳහා උපාය මාර්ග අනුගමනය කිරීම

ආර්ථිකයේ නිෂ්පාදන ධාරිතාව පුළුල් කිරීම මගින් උද්ධමන පීඩනය ලිහිල් කළ හැකිය.

4 සමස්ත ඉල්ලුමේ වර්ධනය සීමා කිරීමට/මන්දගාමී කිරීමට උපාය මාර්ග අනුගමනය කිරීම

අධික වියදම් අඩු කිරීම මඟින් ඉල්ලුම මත පදනම් වූ උද්ධමනය මැඩපැවැත්විය හැකිය.

5 සම්පත් කාර්යක්ෂමව බෙදා හැරීමේ බාධක ඉවත් කිරීම

කාර්යක්ෂමව වෙන් කිරීම තුළින් බාධා කිරීම් සහ මිල ඉහළ යාම වළක්වා ගත හැකිය.

6 ණය පාලන යාන්ත්‍රණ හඳුන්වා දීම

ණය සඳහා ප්‍රවේශය සීමා කිරීම තුළින් අතිරික්ත වියදම් සහ ඉල්ලුම අඩු කළ හැක.

උදා: ණය ගැනීම් මිල අධික වන පරිදි පොලී අනුපාත වැඩි කිරීම, මෙය වියදම් අඩු කිරීමට හේතු වේ.

7 ඉතිරිකිරීම් දිරිමත් කිරීම

ඉතුරුම් දිරිගැන්වීමේ යාන්ත්‍රණය නිසා වියදම් අඩු වේ.

උදා: ඉතුරුම් ආකර්ෂණය කර ගැනීම සඳහා පොලී අනුපාත වැඩි කිරීම

8 මිල පාලන යාන්ත්‍රණ හඳුන්වා දීම

අත්‍යාවශ්‍ය භාණ්ඩවල මිල තාවකාලිකව සීමා කිරීම මගින් උද්ධමනය අවම කර ගත හැක.

9 විනිමය අනුපාත ස්ථාවර කිරීම සහ වෙළඳ සහ ගෙවුම් ශේෂ හිඟය අවම කිරීම

ස්ථාවර මුදල් ඒකකයක් සහ වෙළඳ අතිරික්තයක් මගින් ආනයනික උද්ධමනය වැළැක්විය හැකිය.

10 ආනයන අවම කිරීම සහ අපනයන ආදායම වැඩි කිරීම

ආනයන අඩු කිරීම සහ අපනයන ඉහළ නැංවීම මගින් වෙළඳ ශේෂයන් වැඩිදියුණු කළ හැකි අතර උද්ධමන පීඩනය සීමා කළ හැකිය.

(ලකුණු 04)

(c) ශ්‍රී ලංකාවේ ව්‍යාපාර සඳහා මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය බලපාන ආකාර

මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය අධීක්ෂණය කරන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, ව්‍යාපාරවලට විවිධ ආකාරවලින් ඍජු බලපෑමක් ඇති කරයි.

ව්‍යාපාර පුළුල් කිරීම සහ රැකියා උත්පාදනය සඳහා ආයෝජන අඩු කළ හැකි පොලී අනුපාත (ණය ලබා ගැනීමේ පිරිවැය වැඩි කිරීම) මගින් මහ බැංකුව මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය දැඩි කරන විට ව්‍යාපාර විශාල ණය ගැනීමේ පිරිවැයකට ගොදුරු වේ. මෙය මන්දගාමී ආර්ථික ප්‍රසාරණයකට සහ ව්‍යාපාර සඳහා අඩු විකුණුම්වලට හේතු විය හැක.

අනෙක් අතට, පොලී අනුපාත අඩු කිරීම වැනි මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය ලිහිල් කිරීම, පාරිභෝගික සහ

ව්‍යාපාරික ආයෝජන දිරිමත් කළ හැකි අතර එමගින් ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් වැඩි වේ. එසේම මෙය මුදල් සැපයුම වැඩිවීම නිසා ආර්ථිකයේ භාණ්ඩ හා සේවා සඳහා ඇති ඉල්ලුම වැඩි කරයි. එපමණක් නොව ප්‍රතිලාභය සාපේක්ෂව අඩු බැවින් ඉතිරිකිරීම් අධෛර්යමත් වනු ඇත.

මීට අමතරව, ජාත්‍යන්තර වෙළඳාම මත යැපෙන විවිධ කර්මාන්ත සඳහා තීරනාත්මක වන ආනයනික යෙදවුම්වල පිරිවැය සහ අපනයනවල තරඟකාරිත්වය, ව්‍යාපාර කෙරෙහි බලපෑමක් ඇති කළ හැකි විනිමය අනුපාත ප්‍රතිපත්ති මගින් බලපෑමට ලක්විය හැකිය.

(ලකුණු 04)

(මුළු ලකුණු 10)

පස්වන ප්‍රශ්නය සඳහා යෝජිත උත්තරඃ

පරිච්ඡේදය 06 - අන්තර්ජාතික වෙළෙඳාම සහ විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළ

(a) ගෙවුම් ශේෂ ලේඛණයේ මූල්‍ය ගිණුමේ ඇතුළත් කර ඇති අයිතම.

පහත සඳහන් ඕනෑම අයිතම දෙකක් පැහැදිලි කිරීම සම්පූර්ණ ලකුණු සඳහා අවසර දෙනු ඇත.

- සෘජු විදේශ ආයෝජන
- කළඹ ආයෝජන
- මූල්‍ය ව්‍යුත්පන්න
- දිගු කාලීන සහ කෙටි කාලීන රාජ්‍ය ණය
- පුද්ගලීකරණ ලැබීම්
- පුද්ගලික දිගු කාලීන සහ කෙටි කාලීන ණය සහ වගකීම්
- විදේශ සංචිත වත්කම්
- වාණිජ බැංකු වල වත්කම්

aat SRI LANKA

(ලකුණු 02)

(b) ආරක්ෂණවාදයට සහාය දක්වන සහ විරුද්ධ වන පහත සඳහන් තර්ක දෙකක් හඳුනා ගැනීමෙන් සම්පූර්ණ ලකුණු ලබා ගත හැක.

<u>ආරක්ෂණවාදය සඳහා තර්ක</u>

- ජාතික ආරක්ෂාවේ වැදගත්කම
- රැකියා නියුක්තිය- ආනයන සමඟ තරඟ කළ නොහැකි කර්මාන්තවල කම්කරුවන් රැකියා විරහිත වනු ඇත. මේ අනුව, "ලාභ" ආනයනය වළක්වා ගැනීම සඳහා තීරුබදු පනවනු ලැබේ.
- දේශීය සම්පත් භාවිතය වැඩි කිරීම.
- ප්‍රධාන කර්මාන්ත - සමහර කර්මාන්ත, උදාහරණයක් ලෙස, යකඩ, වානේ, කෘෂිකර්මාන්තය සහ විද්‍යාත්මක උපකරණ, අර්බුදකාරී අවස්ථාවන්හිදී අත්‍යවශ්‍ය වන උපාය මාර්ගික කර්මාන්ත ලෙස සැලකේ. උපාය මාර්ගික අමුද්‍රව්‍ය ආනයනය මත රටක් යැපීම අඩු කිරීමට එවැනි කර්මාන්තවලට ආරක්ෂාව අවශ්‍ය වේ.
- කර්මාන්ත විවිධාංගීකරණය - විදේශ ඉල්ලුම පහත වැටුණහොත් විශාල විරැකියාවකට තුඩු දිය හැකි නිසා රටක් කර්මාන්ත එකක් හෝ කිහිපයක් මත රඳා නොසිටිය යුතුය. විවිධ භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය

කිරීම සඳහා මෙම අවදානම් අවම කිරීම සඳහා, ඔවුන්ට ආරක්ෂාව ලබා දේ.

■ ගෙවුම් ශේෂ දුෂ්කරතා සඳහා විසඳුම් ගෙන ඒමට උපකාරී වේ.

<u>ආරක්ෂණවාදයට එරෙහි තර්ක</u>

■ වෙළඳපොළ විකෘති කිරීම සහ ආර්ථික කාර්යක්ෂමතාව නැතිවීම - ආරක්ෂණවාදය රැකියා තිරසාර කිරීම සහ දේශීය ආර්ථික වර්ධනයට සහාය වීම සඳහා අකාර්යක්ෂම සහ මිල අධික මාධ්‍යයක් විය හැකිය.

■ පාරිභෝගිකයන් සඳහා ඉහළ මිල ගණන් - ආනයන ගාස්තු, විශේෂයෙන්ම, පාරිභෝගිකයින් සඳහා මිල ඉහළ නැංවීම සහ සැබෑ තරඟකාරීත්වයෙන් අකාර්යක්ෂම ගෘහස්ථ අංශ ආරක්ෂා කිරීම. ඔවුන් විදේශීය නිෂ්පාදකයින්ට ගැටලු ඇති කරන අතර දේශීය හා ගෝලීය වශයෙන් සම්පත් අකාර්යක්ෂම ලෙස වෙන් කිරීම දිරිමත් කරයි.

■ නිෂ්පාදකයින් සඳහා වෙළඳපොළ ප්‍රවේශය අඩු කිරීම

■ අපනයන සහනාධාර ලෝක මිල පහත හෙලන අතර ඔවුන්ගේ වර්ධනය සඳහා ප්‍රාථමික සහ නිෂ්පාදිත භාණ්ඩ අපනයනය කිරීම මත දැඩි ලෙස රඳා පවතින බොහෝ පහළ සහ මධ්‍යම ආදායම් ලබන සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල නිෂ්පාදන, ලාභ, ආයෝජන සහ රැකියා වලට හානි කරයි.

■ අපනයනකරුවන් සඳහා අමතර වියදම් - ගෝලීය වශයෙන් නිෂ්පාදනය කරන භාණ්ඩ සඳහා, ආනයන මත ඇති ඉහළ තීරුබදු සහ අනෙකුත් බාධක අපනයන මත බද්දක් ලෙස ක්‍රියා කරන අතර එය ආර්ථිකයට සහ රැකියා ආරක්ෂා කිරීමට වඩා හානි කරයි.

■ දරිද්‍රතාවයට අහිතකර බලපෑම -තීරුබදු වලින් එක ඉහළ මිල අඩු ආදායම්ලාභීන්ට තදින්ම බලපාන්නේ අඩු ආදායම්ලාභී පවුල් තම ආදායමෙන් වැඩි කොටසක් වැය කරන නිෂ්පාදන මත තීරුබදු වැටෙන බැවිනි. තීරුබදු, එබැවින් තීරුබදු සාපේක්ෂ දරිද්‍රතාවයේ ඉහල යාමට හේතු විය හැක.

■ පළිගැනීම් සහ වෙළඳ යුද්ධ - එක් රටක් ආනයන පාලනයන් පැනවීම තවත් රටක් විසින් පළිගැනීමේ ක්‍රියාමාර්ගයකට තුඩු දීමේ අනතුරක් පවතී.

(ලකුණු 05)

(c) එක්සත් ජනපද ඩොලරයට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකා රුපියල අවප්‍රමාණය වීමේ ආර්ථික බලපෑම්

(පහත සඳහන් ඕනෑම දෙකක් පැහැදිලි කිරීම සම්පූර්ණ ලකුණු සඳහා අවසර දෙනු ඇත)

■ **ආනයනික මිල ඉහළ යනු ඇත** - එක්සත් ජනපද ඩොලරයට සාපේක්ෂව රුපියල අවප්‍රමාණය වීමත් සමඟ මිල ඉහළ යාම හේතුවෙන් ආනයනකරුවන්ට අවාසියක් ඇති වේ. එබැවින්, ආනයන සඳහා වැඩි මුදලක් ගෙවීමට සිදු වන අතර, අවසානයේදී, පාරිභෝගිකයා වෙත බර පැටවේ. මේ නිසා වෙළෙඳපොළේ තිබෙන භාණ්ඩවල මිල ඉහළ යයි.

■ **අපනයන ආදායම වැඩි වනු ඇත** - එක්සත් ජනපද ඩොලර් වලට සාපේක්ෂව රුපියල අවප්‍රමාණය වන විට, අපනයන වඩාත් තරඟකාරී සහ විදේශීය ගැනුම්කරුවන්ට ලාභදායී කරයි. එමගින් අපනයන සඳහා ඇති ඉල්ලුම වැඩි වන අතර අපනයන ආදායම වැඩි වනු ඇත.

■ **උද්ධමනය වැඩිවීම** - එක්සත් ජනපද ඩොලරයට සාපේක්ෂව රුපියල අවප්‍රමාණය වීම හේතුවෙන්, අමුද්‍රව්‍ය සහ පාරිභෝගික භාණ්ඩවල මිල ඉහළ යාමෙන් උද්ධමනය වැඩි වීමට එය හේතු වනු ඇත.

SRI LANKA

■ **ගෙවුම් ශේෂ ගිණුමේ හිඟය**

ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන ආදායම ආනයනයට වඩා අඩුය. ආනයනික භාණ්ඩවල මිල වැඩි වූ විට එය ගෙවුම් ශේෂයේ හිඟය වැඩි කිරීමට බලපායි. එබැවින් ගෙවුම් ශේෂයේ හිඟය පියවා ගැනීම සඳහා රජයට තවත් ණය ලබා ගත යුතුය.

■ **විදේශ ණය සඳහා වැඩි පොලියක් ලෙස රජයට ගෙවීමට සිදුවේ**

රුපියලේ අගය අවප්‍රමාණය වුවහොත් ප්‍රාග්ධන ගෙවීම සහ විදේශ ණය සඳහා ණය පොලිය ලෙස රජයට වැඩිපුර ගෙවීමට සිදුවේ. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස රජයට ප්‍රාග්ධන ආයෝජන අඩු කිරීමට සිදුවී ඇති අතර ණය සහ පොලී පියවීමට තවත් ණය ගැනීමට සිදුවේ.

■ **සෘජු විදේශ ආයෝජන අඩු කිරීම**

රුපියල අවප්‍රමාණය වීම නිසා විදේශ ආයෝජකයින් ශ්‍රී ලංකාවේ ආයෝජනය කිරීමට අධෛර්යමත් වනු ඇත. සෘජු ආයෝජන රජයේ ආර්ථික සංවර්ධනය සඳහා ප්‍රධාන සාධකයක් වේ.

(ලකුණු 04)

(මුළු ලකුණු 10 යි)

SRI LANKA

B කොටසෙහි අවසානය

හයවන ප්‍රශ්නය සඳහා යෝජිත උත්තරඃ

පරිච්ඡේදය 04 - ජාතික ගිණුම්කරණය හා රජයේ කාර්යභාරය

(A)

ව්‍යාපාර චක්‍රයේ විවිධ අවධීන්

ව්‍යාපාර චක්‍රය නියෝජනය කරන්නේ ආර්ථිකයක ආර්ථික ප්‍රසාරණයේ සහ පසු බැසීමේ පුනරාවර්තන රටාවයි. එය සාමාන්‍යයෙන් පහත දැක්වෙන පරිදි අදියර හතරකින් සමන්විත වේඃ

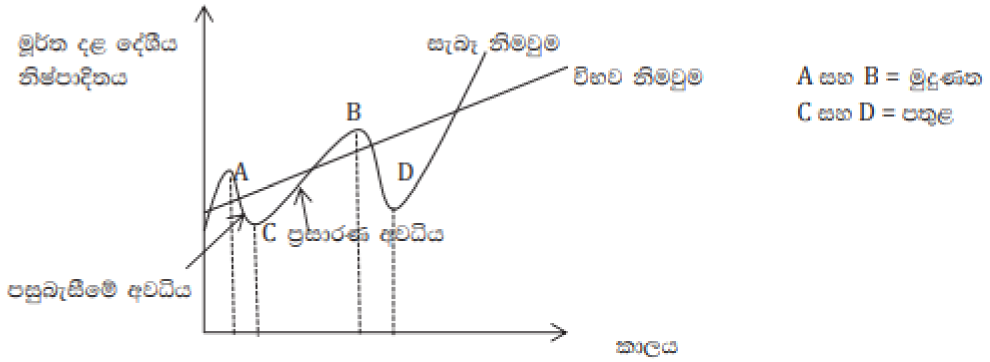

ප්‍රසාරණය (උත්පාතය) ඃ මෙම අදියර පතුලින් පසු ආර්ථික වර්ධනයේ කාල පරිච්ඡේදය සලකුණු කරයි (ව්‍යාපාර චක්‍රයේ පෙර පහළ අගය). ප්‍රසාරණය අතරතුර, දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය, සේවා නියුක්තිය සහ පාරිභෝගික වියදම් වැනි ප්‍රධාන ආර්ථික දර්ශක ඉහළ යයි. ව්‍යාපාරිකයන් භාණ්ඩ හා සේවා සඳහා වැඩි ඉල්ලුමක් අත්විඳින අතර එමඟින් ඉහළ නිෂ්පාදනයක් සහ ආයෝජනයක් සිදුවේ. මෙම අදියර තුළ විශ්වාසය සහ ශුභවාදී බව පවතී.

මුදුනතඃ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් එහි උපරිම මට්ටමට ළඟා වන ව්‍යාපාර චක්‍රයේ උච්චතම ස්ථානයයි. එය ශක්තිමත් දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ වර්ධනය, අඩු විරැකියාව සහ ඉහළ මට්ටමේ පාරිභෝගික සහ ව්‍යාපාරික විශ්වාසය මගින් සංලක්ෂිත වේ. ඉල්ලුම සැපයුම ඉක්මවා යන විට උද්ධමන පීඩනය වර්ධනය වීමට පටන් ගත හැකිය. මුදුනත අවස්ථාවේ දී ආර්ථිකය එහි පූර්ණ විභවය ආසන්නයේ ක්‍රියාත්මක වේ.

ප්‍රතිගමනය (අවපාතය හෝ පසුබෑම)ඃ මුදුනත් අවස්ථාවෙන් පසුව, ආර්ථිකය ප්‍රතිගමනයක් හෝ අවපාතයක් ලෙස හැඳින්වෙන පරිහානි කාලපරිච්ඡේදයකට ඇතුල් වේ. ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ අඩුවීමට, විරැකියාව ඉහළ යාමට සහ පාරිභෝගික සහ ව්‍යාපාරික විශ්වාසය අඩු කිරීමට හේතු වේ. ආයෝජන සහ පාරිභෝගික වියදම් පහත වැටීම, සහ ව්‍යාපාර විසින් නිෂ්පාදනය කපා හැරීමට සහ අඩු ඉල්ලුමට සාර්ථකව මුහුණ දීම සඳහා කම්කරුවන් ඉවත් කිරීම කළ හැකිය.

පතුළඃ ව්‍යාපාර චක්‍රයේ පහළම ස්ථානය නිරූපනය කරයි. එය අවම ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්, ඉහළ විරැකියාව පීඩිත පාරිභෝගික සහ ව්‍යාපාරික හැඟීම් මගින් සංලක්ෂිත වේ. කෙසේ වෙතත්, එය ආර්ථිකය යථා තත්ත්වයට පත්වීමට පටන් ගන්නා හා නැවත ප්‍රසාරණ අවධියට ගමන් ගන්නා හැරවුම් ලක්ෂය ද වේ.

(ලකුණු 04)

(B)

(a) මූලික මිල යටතේ දළ එකතු කළ අගය (GVA)

	අයිතමය	රු. මිලියන
	සේවක ආදායම	4,000
	දළ මෙහෙයුම් අතිරික්තය	3,600
	මිශ්‍ර ආදායම	1,800
	නිෂ්පාදනය මත සහනාධාර අඩු කළ පසු අගය	600
	මූලික මිල යටතේ දළ එකතු කළ අගය (GVA)	**10,200**

(ලකුණු 05)

(b) වෙළෙඳපොළ මිලට දළ දේශිය නිෂ්පාදිතය (GDP)

	අයිතමය	රු. මිලියන
	මූලික මිල යටතේ දළ එකතු කළ අගය (GVA)	**10,200**
	නිෂ්පාදනය සහ ආනයන මත ශුද්ධ බදු	700
	වෙළෙඳපොළ මිලට දළ දේශිය නිෂ්පාදිතය (GDP)	**10,900**

(ලකුණු 02)

(c) වෙළෙඳපොළ මිලට දළ ජාතික ආදායම (GNI)

		රු. මිලියන
	වෙළෙඳපොළ මිලට දළ දේශිය නිෂ්පාදිතය	**10,900**
	එකතු කලා : විදේශ ශුද්ධ සාධක ආදායම	300
	වෙළෙඳපොළ මිලට දළ ජාතික ආදායම (GNI)	**11,200**

(ලකුණු 02)

(C)

ආර්ථික ක්‍රියාවලියට දායක වන සාර්ව ආර්ථිකයේ ප්‍රධාන අංශ.

- ගෘහස්ත අංශය
- ව්‍යාපාර ක්ෂේත්‍රය
- රාජ්‍ය අංශය
- විදේශ අංශය

(ලකුණු 03)

(B)

"සංකෝචනාත්මක ෆිස්කල් (රාජ්‍ය මූල්‍ය) ප්‍රතිපත්තිය" සහ "ප්‍රසාරණාත්මක ෆිස්කල් (රාජ්‍ය මූල්‍ය) ප්‍රතිපත්තිය" අතර වෙනස.

"සංකෝචනාත්මක මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය" සහ "ප්‍රසාරණාත්මක රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය" යනු ආර්ථිකයක සමස්ත තත්වයට, විශේෂයෙන් ආර්ථික පසුබෑම් හෝ උද්ධමන කාලවලදී බලපෑම් කිරීමට රජයන් භාවිතා කරන ප්‍රතිවිරුද්ධ ප්‍රවේශ දෙකකි.

සංකෝචනාත්මක මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියේ මූලික ඉලක්කය වන්නේ අධික ලෙස ක්‍රියාකාරි වූ ආර්ථිකයක සිසිල් කිරීම සහ උද්ධමනයට එරෙහිව සටන් කිරීමයි. එයට රජයේ වියදම් අඩු කිරීම සහ/හෝ සමස්ත ඉල්ලුම අඩු කිරීම සඳහා බදු වැඩි කිරීම ඇතුළත් වේ.

ප්‍රසාරණාත්මක රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියේ මූලික ඉලක්කය වන්නේ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් උත්තේජනය කිරීම සහ අවපාතයක් හෝ ආර්ථික පසුබෑමක් තුළ වර්ධනය ඉහළ නැංවීමයි. සමස්ත ඉල්ලුම වැඩි කිරීම සඳහා රජයේ වියදම් වැඩි කිරීම සහ/හෝ බදු අඩු කිරීම එයට ඇතුළත් වේ. මෙය මන්දගාමී ආර්ථික වර්ධනයට සහ රජයේ සේවාවන් අඩුවීමට හේතු විය හැකි නමුත් මිල ස්ථායීතාවය පවත්වා ගැනීමට උපකාරී වේ.

(ලකුණු 04)

(මුළු ලකුණු 20)

C කොටසෙහි අවසානය

Notice:

These answers compiled and issued by the Education and Training Division of AAT Sri Lanka constitute part and parcel of study material for AAT students.

These should be understood as Suggested Answers to questions set at AAT Examinations and should not be construed as the "Only" answers, or, for that matter even as "Model Answers". The fundamental objective of this publication is to add completeness to its series of study texts, design especially for the benefit of those students who are engaged in self-studies. These are intended to assist them with the exploration of the relevant subject matter and further enhance their understanding as well and stay relevant in the art of answering questions at examination level.

© 2021 by the Association of Accounting Technicians of Sri Lanka (AAT Sri Lanka). All rights reserved. No part of this document may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise without prior written permission of the Association of Accounting Technicians of Sri Lanka (AAT Sri Lanka)